

усталеним твердженням і методам. Класична наука вчить відкинути думки і упередження, щоб уникнути суб'єктивності і поглянути на проблему неупереджено. Але постмодерністи вважають, що це зробити неможливо, і, більш того, якщо ви спробуєте це зробити, то така спроба вже буде упередженою. Постмодернізм передбачає радикальний перегляд класичної епістемології, що несе за собою багато запитань.

Наука не стоїть на місці, а йде вперед, відповідно розширяється й методологія і, як то часто буває, до всього нового ставляться з пересторогою. Полеміка про постмодернізм почалася з моменту його виникнення і триває досі. Складність проблеми і цього феномена породжує дуже широкий спектр його оцінок – від визнання постмодернізму найактуальнішою частиною сучасної науки, до його повного неприйняття і інтерпретації як вірусу, що розкладає сучасну науку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Делез Ж., Гваттари Ф. Анти-Едип/ Ж. Делез, Ф. Гваттари. – Екатеринбург.: У-Фактория, 2008. – с. 672.
2. Деррида Ж. О грамматики/ Ж. Деррида.- М.: Ad Marginem, 2000.-с 512.
3. Долгих А. Г. Постмодернизм и наука// Вестник научных конференций – 2016. – № 4-2 (8). – с. 63-67.
4. Емелин В. А. Постмодернизм: проблемы и перспективы/ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://postmodern.in.ua/?p=1184>
5. Лесевицкий А. В. Постмодерн и кризис гуманитарного сознания// Политика, государство и право – 2015. – №4 (40). – с. 30-32.
6. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна/ Ж.-Ф. Лиотар.- Спб.: АЛЕТЕЙЯ, 1998.-с. 160.
7. Маркова Л.А. Постмодернизм в науке, религии и философии// Философия науки – 2001. – №3 (11) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://filosof.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000704/>
8. Потапочкина А. И. Постмодернизм и наука: актуальные аспекты// NOVAINFO.RU – 2014.- №24.- с. 90-91.
9. Судас Л. Г. Постмодернизм и постнеклассическая наука/ [Электронный ресурс]. – Режим доступа:URL: <http://www.chem.msu.ru/rus/teaching/sociology/7.html>
10. Marcel Kuntz. The postmodern assault on science// EMBO Rep – 2012. – №13(10).

Владика В.

Науковий керівник – проф. Алексієвцев Л. М.

ЦЕРКВА У СВІТОВІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ДУХОВНІЙ ІСТОРІЇ

«Мир находится на корабле, который разбивают волны. Разумные имеют благое беспокойство и бегут из бурлящего моря, входят в гавань — Церковь Христову — и там обретают покой» [3, с. 429].

Багато з нас звикли розуміти під словом церква – щось дуже величне. І це правильно. Але, що ж це таке? Для когось місце духовного збагачення і зближення з Богом. Для когось -- місце відмивання грошей. А є й такі, для кого церква – вселенська організація, яка керує світом.

Виникнення християнства як релігійної системи і християнської церкви як специфічного релігійного й суспільного інституту (форми організації та нормативної регуляції відносин між людьми і їхньої поведінки) звичайно пов'язується з початком нашої ери. У широкому розумінні йдеться про перші три століття існування нової релігії, її еволюції від общини сектантського типу, яка спочатку розглядалася владою як опозиційна сила, до єпископальної церкви, що згодом набула державного статусу [1, с. 26].

Богослови виділяють кілька етапів встановлення Христом Церкви. Ісус покликав до себе учнів, вибрав з-поміж них апостолів та послав їх проповідувати та нести людям «Царство Боже». Важливим етапом було встановлення таїнств, зокрема Хрещення, Причастя, Покути і Священства. Перед смертю Ісус Христос заповів своєму учневі Петру, що на ньому Він збудує «Церкву Свою» і заповів Петрові «ключі» «від Царства Небесного».

Кульмінаційним моментом християнства вважається мученицька смерть і воскресіння Христове. Християни вважають, що саме завдяки жертвенній смерті Ісуса Христа кожна людина отримала можливість спасіння, а згідно зі словами самого Ісуса «ніхто не приходять до Отця, як тільки через мене» [9, Єв.Ів.14:6]. Воскресіння Христа нерозривно пов'язується з майбутнім воскресінням мертвих, «бо як не воскреснуть мертві, то і Христос не воскрес. А як Христос не воскрес, то марна віра ваша, — ви ще у гріхах ваших» [8, 1Кор. 14:17].

Вознесіння та сходження Святого Духа є завершальним етапом творення Церкви, вважається, що з цього моменту Христос постійно діє у Церкві через Святого Духа. Першими священиками стали апостоли, яким Ісус перед вознесінням заповідав зробити учнями «всі народи, християчи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа», обіцяючи бути з ними «по всі дні аж до кінця віку». В свою чергу, апостоли надавали священницьку владу іншим, настановляли їх єпископами, заповідаючи їм наступне: «Пильнуйте себе та всієї отари, в якій Святий Дух вас поставив єпископами, щоб пасти Церкву Божу, яку власною кров'ю набув Він» [2, с. 14-17].

Перша християнська громада виникла, очевидно, в Єрусалимі – тут немає підстав заперечувати відомості, що містяться у ново заповітних канонічних Писаннях, головним чином у книзі Дій Святих Апостолів. Виникнення християнської церкви пов'язане не лише з виголошенням певної доктрини за згуртуванням групи її

послідовників. Головний наголос зроблено саме на містичній події – безпосередньому контакті учнів Христа, апостолів із Богом-Святим Духом. Безпосередня дія (зішестя) Святого Духа, що відбулася на іудейське свято П'ятидесятниці, надала послідовникам Христа містичних здібностей та особливої наснаги у поширенні нової релігії. Саме з П'ятидесятниці починається зміцнення першої громади християн у Єрусалимі та поширення християнства серед інших народів – «Апостольське служіння», або апостолат.

Найбільшим в історії християнської церкви став Розкол 1054 року, що розділив християнство на дві великі конфесії католицизм і православ'я. В період реформації від католицизму відокремився протестантизм, який, в свою чергу, також поділився на кілька течій. Внутрішні церковні розколи відбувалися і всередині найбільших конфесій, наприклад Папська схизма в кінці XIV століття, або поява "неканонічних" православних церков. Протягом історії неодноразово здійснювались спроби подолання церковних розколів способом об'єднання. У XX столітті рухом за зближення церков стає екуменізм. Саме таким переломним і водночас хороши моментом в історії православно-католицьких відносин став 1965 рік, коли його святість Патріарх Константинопольський Афінагор I і Папа Римський Павло VI скасували взаємні анафемі, накладені 1054 року. Проте екуменічний рух має як прихильників, так і супротивників.

Християнство з тріумфом просувалося Європою і вже у IX ст. всі сусідні з Київською Руссю землі (крім угрів) прийняли цю віру. Щодо церкви на Українських землях, то вона існує з більш ранніх часів, ніж хрещення Русі князем Володимиром у 988 році. Є факти про діяльність окремих церковних громад і місій ченців у ранньому періоді Київської Русі. Існує легенда про те, як апостол і учень Ісуса Христа, Андрій, що був братом апостола Петра, проповідував у грецьких колоніях узбережжя і у Ольвії, піднявся вгору Дніпром і проповідував слово про Ісуса Христа в місцевості сучасного Києва [4, с.7].

Так, християнами були князі Аскольд, Ігор, княгиня Ольга, яка не змогла зробити християнином свого сина Святослава, але прищепила любов до нової віри онуку Володимирі, на плечі якого й лягла почесна задача проголошення християнства державною релігією Київської Русі у 988р. Цього ж року бере свій початок УПЦ. Впродовж усього цього часу церква допомагала руському народу, підтримувала і постановляла шлях, яким він повинен був рухатись. Згодом, уже в XI ст., посилюлись церковні контакти Русі з Візантією. Київська церква потребувала визнання у християнському світі, яке було неможливе без благословення Константинополя. За князя Ярослава Мудрого в Києві була офіційно встановлена митрополія, підлегла Константинопольській церкві. Русь прийняла християнських учителів з Візантії, допомогу в організації нових християнських громад та епархій, а також матеріальну підтримку для запровадження східного обряду. У XI-XII ст. Київська церква не була чимось замкненим. Вона мала тісні зв'язки не лише з Константинополем, а й з іншими духовними християнськими центрами: Афоном, Палестиною. Постійними і досить розвинутими були зв'язки з християнським Заходом [1, с.217].

На чолі церкви з кінця IX ст. стояв митрополит київський, який призначався патріаршим синодом. Посвята Блаженнішого митрополита здійснювалася константинопольським патріархом, а акт інтронізації відбувався в Києві за згодою великого князя.

На відміну від київських князів, старшинство яких в окремі періоди було номінальним, становище митрополитів залишалося непорушним. Їхня верховна влада над епархіями Русі не піддавалася сумніву ні з боку єпископів, ні з боку удільних князів.

У роки князювання Володимира Святославича і Ярослава Володимировича було створено єпископати в Білгороді, Новгороді, Чернігові, Переяславі, Полоцьку, Юр'єві. Пізніше, в XII—XIII ст., з'явилися єпископати у Володимирі-Волинському, Суздалі, Галичі, Володимирі-на-Клязьмі, Рязані, Перемишлі, Угровську. Всього до моменту вторгнення на руські землі орд Батия було засновано 15 єпископських кафедр

Так, з часу виникнення і до кінця XI ст. церква фінансувалася за допомогою князівської влади. Згідно з указом князя Володимира їй належала десята частина всіх податків, що надходила до княжого двору. «Церковну десятину» забезпечував сам князь, отже, церква з самого початку потрапила в економічну залежність від світської влади. Проте наприкінці XI ст. єпископські кафедри, церкви та монастирі стають власниками землі та майна. [1, с. 219]. Київська митрополія мала de facto автономний статус помісної церкви. Християнська церква відіграла прогресивну роль у розвитку вітчизняної писемності, літератури, архітектури й образотворчого мистецтва. Вже з кінця XI і протягом XI ст. киеворуська християнізована культура досягла рівня передових країн [1, с. 219]. Після падіння Київської держави боротьба за митрополічну кафедру в другій половині XIV ст. завершилась тим, що Константинопольський патріарх у 1376 р. висвятив-таки ставленика Литви єпископа Кипріяна на Київського митрополита. Кипріяну вдалось на певний час об'єднати Литовську і Києво-Московську митрополії. Але поділу було не уникнути і уже в 1448 р. собор московських єпископів без згоди з Константинополем висвятили свого митрополита Іону. Іона був останнім митрополитом, який мав за собою статус «Київського і всія Русі».

У XVI ст. церква була в занепаді. Поляки заохочували перехід у католицизм православних українців. В наступний період Православна церква виявилась важливим чинником національно-культурного й державного відродження України в середині XVII ст., під час розквіту козацької держави.

Православна церква підтримала Національно-Визвольні змагання 1648–1654рр., оскільки усвідомлювалась суспільством саме як «війна за віру». Приєднання Київської митрополії до Московського патріархату наприкінці XVI ст. започаткувало процес втрати Православної церквою в Україні своєї організаційної самостійності, а також національної самобутності в культурному та церковно-громадському житті.

Щодо ролі католицької церкви, то на територію сучасної України католицизм почав проникати в XIV-XV ст., тобто в драматичний період після монгольської катастрофи: більша частина України потрапляє в залежність Литовського, а згодом і Польського королівства.

Тому впровадження католицизму в українських землях значною мірою йшло під знаком впливу Польщі. Берестейська унія (1596 р.), яка дала можливість зберегти в умовах латинізації й полонізації східний обряд, була хоч і компромісним, але чи не єдиним виходом зі складного становища, що дозволило зберегти українцям національну ідентичність та релігійну специфіку. Унія гарантувала українцям східний обряд спеціальною папською буллою. Ця церква стала невід'ємною складовою українського життя й такою ж національною церквою, як перед нею була Православна церква. Однак перемога католицизму на західноукраїнських землях закріпила етноконфесійний розкол української нації, запрограмувала міжконфесійне напруження в майбутньому. Проте, згодом, побутування тут східного обряду стало перепоною для польського панування та полонізації українського населення. Влада всіляко заохочувала перехід українців до Римсько-католицької церкви. Особливо це стосувалося елітарних прошарків українського суспільства, котрим, в разі переходу в католицизм, гарантувалася матеріальна та моральна підтримка з боку польської влади.

Однак більшість українців Речі Посполитої залишалися у лоні греко-католицизму, і коли, скажімо, частина українського кріпацтва, виконуючи волю польського господаря, все ж була змушена перейти до католицизму, то це, певна річ, був тривалий, складний і суперечливий процес.

Сучасні католицькі церковні структури, що діють в Україні, сформувалися під впливом кількох чинників. Основний з них — протиборство між двома релігійно-духовними центрами — Московією та Римом. Кожен з них відповідно забезпечував домінування на українських землях православ'я і католицизму. Демократизація українського суспільства в наші дні забезпечує вільний розвиток католицизму в межах нашої країни. Останніми роками Римсько-католицька церква помітно активізується.

Реформація на території України зазнала культурного підґрунтя. Найбільше стимулювала культурні процеси, будучи провідником європейських впливів. Вітчизняна культура вирізнялася глибоким зв'язком із візантійсько-православною традицією. Тому культурний вектор реформації в Україні був спрямований на східне християнство. Пожвавлювалась просвітницька діяльність братств, розвивалося друкарство, народна слов'яно-руська мова, освіта, пропагувалися принципи віротерпимості. Релігійно-культурне життя набувало виразної тенденції до національного самовизначення – у формі зреформованого православ'я (Могілянська доба) та греко-католицизму, який переймав здобутки як католицької єзуїтської Контрреформації, так і могилянської православної реформи. На території України в XVI -- XVII столітті роль національної церкви виконали православ'я та уніатство, а не протестантизм.

Протестантизм в Україні особливого поширення не набув, тому важливих звершень із їх сторони в розвитку не було.

Україна — багатоконфесійна держава. На її території офіційно діє понад 22 тисячі релігійних організацій (громад) майже 80-и конфесій, напрямків, течій, 97,5 відсотка всіх релігійних організацій — християнського спрямування. Християнство в Україні є дійсно народною релігією. З року в рік релігійна мережа в нашій країні зростає в середньому на 1200 одиниць. Проте зміни торкнулися не тільки кількісних показників: за роки державності України Церква перейшла на якісно новий рівень функціонування. Практично закінчено формування її управлінських структур, сьогодні Церква, питаннями її подальшого розвитку опікуються 207 духовних центрів та управлінь. Свідченням духовного розвою Церкви є також 235 монастирів, кількість яких за роки незалежності України зросла більше ніж у четверо. На ниві доброчинності та милосердя повсякденно працюють 155 місій, що у 8 разів більше, ніж було у 1991 році.

Щодо сьогоднішнього, то активна розбудова церковно-релігійної мережі супроводжується просуванням церкви до всіх сфер суспільного життя, які раніше були неможливі. Сьогодні соціальна діяльність церкви здійснюється переважно за двома напрямками: доброчинна та освітньо-виховна [4, с. 5]. Практично всі релігійні організації України створили структури (місії) для реалізації доброчинних проектів. Доброчинна діяльність здійснюється переважно в наступних формах: відпочинок та оздоровлення дітей; допомога бідним; заснування та утримання притулків, дитячих будинків, будинків для літніх людей, дитячих садків для дітей-сиріт, соціально-реабілітаційних центрів; доброчинна діяльність у місцях позбавлення волі; надання гуманітарної допомоги тим, хто постраждав від стихійного лиха та біженцям, які шукають кращої долі чи захисту за межами своєї рідної домівки [5, с. 45]. Церква приділяє значну увагу роботі з молоддю. Практично в кожній релігійній організації діють спеціальні структурні підрозділи, що опікуються проблемами дітей, підлітків та юнацтва. У роботі з молоддю

церква активно використовує ЗМІ. Близько третини релігійних періодичних видань спрямовані на дитячу та молодіжну аудиторію [6, с. 10].

Отже, сьогодні в розвитку демократичних начал у суспільстві церква відіграє велику роль. Церква виступає суттєвим фактором демократизації життя суспільства на засадах християнських цінностей, формує соціально активну позицію віруючих у справі відстоювання ними своїх громадянських прав, що в кінцевому підсумку прямо служить інтересам формування й розвитку громадянського суспільства в Україні. Такими є умови, що визначають специфіку релігійного життя в сучасній Україні [7, с. 192].

Єдина проблема в єдності православних церков в Україні, що призводить до національних міжусобиць, ворожнечі і майбутньому може призвести до міжконфесійної війни. Кожен в будь-якому разі відстоюватиме свої інтереси. Христос заповідав християнам єдність, про що, зокрема свідчать такі слова: «Та не тільки за них Я благаю, а й за тих, що ради їхнього слова ввірують у Мене, щоб були всі одно: як Ти, Отче, в Мені, а Я у Тобі, щоб одно були в Нас і вони, щоб увірував світ, що Мене Ти послав» [9, Єв.Ів.22:23]. Церковні інтрижки підштовхують людей до розчарування в церкві й в самому Богові. Але не забуваймо про простих мирян, сивих священників, людей, які моляться не церкві, не патріархам і папам, а Богу, лише істинному Богу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головащенко. С. Історія Християнства/ С. Головащенко. – Київ, 1999. – 325 с.
2. Св. Апостолів. Дії апостолів. – [Електронний ресурс] <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
3. Святогорец Паисій. Алфавит духовный/ П. Святогорец. – Москва, 2009. – 429с.
4. Дзюба І. Сучасне суспільне і церковне становище в Україні / Іван Дзюба // Народна творчість та етнографія. – 2001. – № 3. – С. 5-12.
5. Церква в Українському суспільстві. Матеріали соціологічного дослідження / За ред. В. П. Перебенесюк. – К.: "ВП", 2004. – 52 с.
6. Решетніков. Ю. Релігія в публічній сфері: виклики і можливості / Ю. Решетніков // Людина і світ. – 2004. – № 10. – С. 8-11.
7. Виговський Л. Церква, як фактор формування громадянського суспільства в Україні / Л. Виговський // Наука. Релігія. Суспільство. – 2004. – № 2. С. 187-193.
8. Апостол Петро. Перше послання до Коринтян. – [Електронний ресурс]. -- <https://uk.wikisource.org/wiki/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%8F>.
9. Євангеліє від Івана // Біблія. – Москва.: «Крепость», 2009. – 720 с.

Мохун Я.

Науковий керівник – проф. Алексієвець Л. М.

ЮЛІАН БАЧИНСЬКИЙ – ПОЛІТИК І ДИПЛОМАТ

Розбудова української держави, її національне і культурне відродження, а також подальший розвиток можливі за умов об'єктивного ставлення до власної історії, повернення із далекого і близького минулого багатьох подій, імен визначних людей, забутих або сфальсифікованих сторінок українського народу. До лав доволі забутих, незнаних і мало вивчених належить, зокрема, і Юліан Бачинський.

Характеризуючи Бачинського кількома словами, можна відмітити, що він був членом Української Національної Ради й керівником Надзвичайної місії УНР у (як тоді говорили) З'єднаних Держав Америки. Також існує думка, що саме його можна вважати першим послом України у США. Він був одним з когорти піонерів-ідеологів українського руху, активних діячів і засновників спочатку Русько-української радикальної партії, а потім й Української соціал-демократичної. Бачинський став першим дослідником еміграції за океаном, а його праці та думки, досі не втратили свого значення. Тема національних питань у його теоретичній публіцистиці та світогляді заслуговує окремої уваги, адже багато думок автора залишаються актуальними і на сьогоднішній день. Бачинський – політичний діяч-новатор, який випередив час. Актуальність дослідження зумовлена, в першу чергу, неналежним станом вивчення його політичної і дипломатичної діяльності.

Об'єктом дослідження є дипломатична і політична діяльність Ю. Бачинського, становлення та розвиток його поглядів на майбутнє українського народу. Предметом дослідження виступає теоретична і політична спадщина Ю. Бачинського, його діяльність як теоретика українського руху та праця не тільки на словах, а й на ділі як дипломата і політика. Джерельна база дослідження побудована, в першу чергу на першоджерелах – працях самого Бачинського, а також на публікаціях Я. Грицака, Ю. Шаповала, І. Беґея, ін.

Формування політичних поглядів Ю. Бачинського почалось ще під час навчання у другій половині 1880-х. Значний вплив на них мало спілкування з І. Франком та М. Драгомановим. З Франком Бачинський познайомився ще чотирнадцятилітнім гімназистом під час першої мандрівки українських студентів у Карпати, яку організувало і провело студентське товариство «Академічне братство». Під час подорожі між ними встановились теплі стосунки, які тривали десять років, аж до розколу в радикальній партії, поки розмови про соціалізм не розвели їх в різні боки. Із Михайлом Драгомановим Юліана Бачинського познайомила письменниця Наталія Кобринська в липні 1891 р. у Відні, коли він повертався з чеської промислової виставки в Празі разом із «Львівським Бояном» під проводом його голови В.